

Het Driespan
onderdeel van Koraal Groep

Saltho Onderwijs
onderdeel van Koraal Groep

**Vastgesteld
rapport
audit**

**VSO
Het Dok**

Onderzoeksdata: 8 en 15 december 2016
Auditoren: Trudy Creemers, William Simons en Ingrid Hofman (onderzoeksleider)

rapport vastgesteld op: 24-01-2016

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. Algemeen beeld	3
2. Kwaliteitsprofiel	4
3. Toelichting op de kwaliteitsaspecten	6
3.1 Opbrengsten	6
3.2 Leerlingenzorg	7
3.3 Leerstofaanbod	9
3.4 Onderwijstijd	10
3.5 Schoolklimaat	11
3.6 Klassenmanagement	12
3.7 Afstemming	13
3.8 Kwaliteitszorg	14
3.9 Voorwaarden kwaliteitszorg	15
Bijlage 1: Onderzoeksofzet en herkomst van de gebruikte informatie	17
Bijlage 2: Beslisregels bij het bepalen van het toezichtarrangement	18

Inleiding

Het auditteam van Het Driespan en Saltho Onderwijs heeft in opdracht van het bestuur op 8 en 15 december 2016 een audit uitgevoerd op VSO Het Dok. In dit rapport beschrijft het auditteam de bevindingen en conclusies van het onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs op de school.

Aanleiding tot de audit

De nu gehouden audit is een reguliere audit die in principe eens per twee jaar wordt uitgevoerd. Voor het Dok is dit nu drie jaar geleden.

Doelgroep en doel rapport

Dit auditrapport is bestemd voor de teamleider van Het Dok. Het rapport wil een collegiaal handvat bieden voor de kwaliteitsbewaking en -verbetering.

Opzet rapport

Hoofdstuk 1, 'Algemeen beeld', is een samenvatting van de onderzoeksbevindingen met de conclusies. Wanneer er sprake is van vastgestelde tekortkomingen in het kader van de naleving van wettelijke voorschriften, beschrijft het auditteam deze in dit hoofdstuk.

Hoofdstuk 2 is het Kwaliteitsprofiel. Dit is een schematisch overzicht van de bevindingen per kwaliteitsaspect. Dit profiel is onderverdeeld in vier domeinen (opbrengsten, systeem van leerlingenzorg, onderwijsleerproces en kwaliteitszorg).

Hoofdstuk 3 licht de kwaliteitsaspecten toe. Elk aspect begint met een samenvatting van de bevindingen, waarna de indicatoren nader zullen worden toegelicht.

Bijlage 1 geeft de beslisregels bij het bepalen van het toezichtarrangement weer.

Bijlage 2 betreft de onderzoeksopzet.

1. Algemeen beeld

Het auditteam beoordeelt de kwaliteit van het onderwijs op Het Dok op dit moment als voldoende op basis van de beslisregels van de Inspectie van het Onderwijs.

Het Dok is een goed georganiseerde onderwijsorganisatie. Het credo van de school: 'Het Dok denkt met je mee' zien we in de praktijk terug door expliciete afstemming van het aanbod op de individuele leerling. Daarnaast kenmerkt het onderwijsleerproces zich door een positief en veilig schoolklimaat en goed klassenmanagement. De school heeft in het verleden een voortrekkersrol bekleed waar het gaat om het uitvoeren van planmatig, structureel en doelmatig werken aan de kwaliteit van het onderwijs. Het Dok heeft deze kwaliteitsstandaard niet kunnen vasthouden vanwege een aantal bepalende factoren. Zo was er de onzekerheid over het bestaansrecht van de school (vanwege reorganisatie, sociaal plan en teruglopend leerlingenaantal). Er was/is sprake van personele problemen (vanwege het ontstane ziekteverzuim is het aantal bevoegde leerkrachten in de school beperkt). Daarnaast kenmerkte de eerste helft van dit kalenderjaar zich door periodes van zowel afwezigheid als wisseling in aansturing. Bovendien was de school gebonden aan bovenschoolse ontwikkelingen. Doordat de school hier feitelijk op vooruit liep, leidde dit ertoe dat eerdere plannings- en borgingsactiviteiten zijn losgelaten of on hold zijn gezet. Het ontbreekt de school aan een actuele meerjaren agenda en jaarplanning voor dit lopende schooljaar. Hierdoor is er stagnatie opgetreden in de ontwikkeling van de school.

Het team van Het Dok heeft, ondanks deze uitdagingen, de kwaliteit van het onderwijs voldoende weten te behouden. De afgelopen periode kenmerkt zich door wederopbouw conform de uitgezette acties vanuit de jaarbrief Saltho onderwijs. Zo richt de huidige schoolleiding zich nu op het verstevigen en bestendigen van de unieke identiteit van de school en profileert zich daarmee nadrukkelijk in het samenwerkingsverband. Hierdoor verzekert de school zich van bestaansrecht. De school staat voor de complexe opdracht onderwijs te verzorgen aan een jongeren met ernstige problematiek. De doelgroep is divers en verandert voortdurend, wat een beroep doet op de flexibiliteit en het organisatievermogen van de school.

Op het gebied van de opbrengsten (domein A) is de school zover dat er een eigen schoolstandaard is bepaald en er een begin is gemaakt met het verzamelen en analyseren van data. De school heeft hiermee het raamwerk geconstrueerd van waaruit verder kan worden vorm gegeven aan het beleidsmatig werken vanuit de opbrengsten.

Met betrekking tot de leerlingenzorg (domein B) laat de school zien de intentie te hebben de goede dingen te doen. Dit komt echter nog niet op alle aspecten van dit domein uit de verf. Het tijdig vaststellen van het OPP en het analyseren van de handelingsplanning kan scherper. De organisatie en uitvoering van het mentorschap op Het Dok is van een hoge kwaliteit; mentoren zetten zich bijzonder in om het welbevinden en de motivatie van de leerling te optimaliseren.

Op het gebied van het onderwijsleerproces (domein C) zien we een overwegend positief beeld, de school hanteert grotendeels een passend aanbod; het pedagogisch klimaat is voldoende veilig en ondersteunend en het klassenmanagement laat een beeld zien van duidelijke uitleg en taakgerichtheid. Er is nog een verbeteringslag te maken op de leergebiedoverstijgende leergebieden en wat betreft het stage aanbod. Het efficiënte gebruik van de onderwijstijd behoeft aandacht.

De kwaliteitszorg (domein D): De school heeft zicht op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Het identiteitsdocument Het Dok voorziet in een onderbouwde visie en missie van de school. De school werkt aan de verbetering van de kwaliteit van haar onderwijs. Door de haperende uitvoering van eerder uitgezet beleid heeft de school het niveau van kwaliteitszorg niet weten te behouden. De onderwijskwaliteit is echter nog steeds van voldoende niveau.

Het auditteam heeft een tekortkoming vastgesteld in het kader van de naleving van wettelijke voorschriften bij:

- Het vaststellen van een ontwikkelingsperspectief binnen zes weken vanaf plaatsing. (WEC art.41a lid 2)
- Samenstelling van de CvB; adviseren vanuit medisch oogpunt (art.40 b ad1)
- Het informeren van de verschillende belanghebbenden op een voor hen toegankelijke wijze over de kwaliteit van haar onderwijs en over de effecten van de uitgevoerde verbeteractiviteiten (middels schoolgids of website). (WEC art 22)
- De uitvoering van de Wet Sociale Veiligheid, i.c. jaarlijkse monitoring en aanstelling pestcoördinator die tevens aanspreekpunt is.
- Het beschikken over een vastgesteld schoolplan. (WEC art.21) Hoewel de school aangeeft dat het huidige schoolplan is vastgesteld, constateren wij dat dit geen volledig schoolplan is.

2. Kwaliteitsprofiel

Legenda:

1. draagt nauwelijks of niet bij
2. draagt onvoldoende bij
3. draagt voldoende bij
4. draagt in hoge mate bij
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

Domein A: Opbrengsten

Kwaliteitsaspect 1: opbrengsten	1	2	3	4	5
1.1 Aan het eind van de schoolperiode bereiken de leerlingen een eindniveau dat voldoet aan de landelijke standaarden voor cognitieve opbrengsten.					●
1.2 Aan het eind van de schoolperiode bereiken de leerlingen een eindniveau dat voldoet aan de landelijke standaarden voor sociale opbrengsten.					●
1.3 De gerealiseerde uitstroombestemmingen van de leerlingen liggen ten minste op het niveau van de landelijke standaarden voor opbrengsten.					●
1.4 De school voldoet aan de landelijke standaard voor bestendinging.					●

Domein B: Leerlingenzorg

Kwaliteitsaspect 2: systeem van leerlingenzorg	1	2	3	4
2.1 Het bestuur stelt bij plaatsing voor iedere leerling binnen zes weken een ontwikkelingsperspectief vast.		●		
2.2 De school gebruikt een samenhangend systeem van (genormeerde) instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			●	
2.3 De school stelt vast of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzes.		●		
2.4 De school voert het onderwijs en de ondersteuning planmatig uit.			●	
2.5 De school zorgt voor effectieve interne afstemming			●	
2.6 De school kent structurele samenwerking met ketenpartners waar noodzakelijke interventies op leerlingenniveau haar eigen kerntaak overschrijden.			●	
2.7. De school zorgt voor effectieve externe afstemming met ketenpartners.			●	
2.8 De mentoren stimuleren het welbevinden en de motivatie van de leerlingen.				●

Domein C: Onderwijsleerproces

Kwaliteitsaspect 3: leerstofaanbod	1	2	3	4
3.1 De school hanteert een leerstofaanbod voor de kernvakken van het uitstroomprofiel.			●	
3.2 Bij de aangeboden leerinhouden op leergebied overstijgende vormingsgebieden biedt de school de kerndoelen als te bereiken doelstellingen.		●		
3.3 Het leerstofaanbod van de leerroute sluit aan op de uitstroombestemming.			●	
3.4 De leerinhouden voorzien in een doorgaande lijn.			●	
3.5 Stage maakt voor alle opleidingsprofielen onderdeel uit van het onderwijsaanbod van de school.		●		

Kwaliteitsaspect 4: onderwijstijd	1	2	3	4
4.1 De school maakt per leerroute een beredeneerde keuze voor de inzet van de beschikbare onderwijstijd.			●	
4.2 De leraren zetten de geplande onderwijstijd doelgericht in.			●	
4.3 De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.		●		
4.4 Het ongeoorloofd verzuim van leerlingen is beperkt.			●	

Kwaliteitsaspect 5: schoolklimaat	1	2	3	4
5.1 De ouders tonen zich betrokken bij de school door de activiteiten die de school daartoe onderneemt.		●		
5.2 De school heeft een veilige leer- en werksituatie voor zowel de leerlingen als het personeel.			●	
5.3 De leerlingen gaan op een respectvolle manier met elkaar en anderen om.			●	
5.4 De leraren gaan op een respectvolle manier om met de leerlingen.			●	

Kwaliteitsaspect 5: schoolklimaat

- 5.5 De inrichting van het gebouw en de lesruimten getuigen van een veilige en inspirerende leer- en werkomgeving. ●
- 5.6 Het pedagogisch klimaat is voorspelbaar, ondersteunend en uitdagend ●

Kwaliteitsaspect 6: klassenmanagement

	1	2	3	4
6.1 De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			●	
6.2 De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			●	
6.3 De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			●	
6.4 De leraren geven de leerlingen feedback over de uitvoering van hun leeractiviteiten.			●	
6.5 De leraren leren strategieën voor zelfstandig denken en leren aan.		●		

Kwaliteitsaspect 7: afstemming

	1	2	3	4
7.1 De leraren stemmen binnen de leerroute de aangeboden leerinhouden af op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.			●	
7.2 De leraren stemmen de instructie af op verschillen in instructiebehoeften van leerlingen.			●	
7.3 De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op de verschillen in verwerkingsbehoeften van leerlingen.			●	
7.4 De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in behoefte aan leertijd van leerlingen.			●	
7.5 De leraren stemmen hun (ortho-)pedagogisch handelen af op (probleematisch) gedrag van leerlingen.				●

Domein D: Kwaliteitszorg**Kwaliteitsaspect 8: systeem van kwaliteitszorg**

	1	2	3	4
8.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van de leerlingenpopulatie.				●
8.2 De school evalueert jaarlijks de cognitieve resultaten van de leerlingen.			●	
8.3 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen op de leergebied overstijgende ontwikkelingsgebieden.		●		
8.4 De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.		●		
8.5 De school evalueert regelmatig de ondersteuning.		●		
8.6 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			●	
8.7 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.		●		
8.8 De school waarborgt de kwaliteit van het schoolexamen en van andere toetsinstrumenten.			●	
8.9 De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit in de samenleving		●		
8.10 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.		●		

Kwaliteitsaspect 9: voorwaarden kwaliteitszorg

	1	2	3	4
9.1 De schoolleiding stuurt de schoolontwikkeling inclusief de kwaliteitszorg aan.			●	
9.2 De kwaliteitszorg is verbonden met de visie op leren en onderwijzen en de leerlingenzorg zoals geformuleerd in het schoolplan.			●	
9.3 De school kenmerkt zich door een professionele cultuur.			●	
9.4 Bij de zorg voor kwaliteit zijn personeel, directie, leerlingen, ouders/verzorgers en bestuur betrokken.		●		

3. Toelichting op de kwaliteitsaspecten

3.1 Domein A Opbrengsten: Kwaliteitsaspect 1 opbrengsten

Bevindingen	1	2	3	4	5
1.1 Aan het eind van de schoolperiode bereiken de leerlingen een eindniveau dat voldoet aan de landelijke standaarden voor cognitieve opbrengsten.					●
1.2 Aan het eind van de schoolperiode bereiken de leerlingen een eindniveau dat voldoet aan de landelijke standaarden voor sociale opbrengsten.					●
1.3 De gerealiseerde uitstroombestemmingen van de leerlingen liggen ten minste op het niveau van de landelijke standaarden voor opbrengsten.					●
1.4 De school voldoet aan de landelijke standaard voor bestendinging.					●

Bevindingen samengevat

Het Dok streeft ernaar om voor alle leerlingen passend onderwijs te bieden. Deze ambitie vertaalt de school in het aanbieden van verschillende leerroutes, gericht op het uitstroomprofiel van de leerlingen. Deze leerroutes gebruikt de school als schoolstandaard. De school heeft naast het vaststellen van deze schoolstandaard data verzameld met betrekking tot de opbrengsten, zowel op individueel als op groeps- en leerroute niveau.

Cognitieve opbrengsten

De school heeft uitstekend zicht op de doelgroep en heeft een aanbod gericht op de kerndoelen (V)SO. De school beschikt over een eindprofiel op de cognitieve vakken voor alle leerlingen. De school heeft een eigen schoolstandaard bepaald, gebaseerd op verschillende leerroutes. De school stelt tweemaal per jaar vast of de leerling nog op koers ligt om het gestelde OPP te behalen. De school houdt de resultaten bij die de leerlingen behalen op landelijk genormeerde onafhankelijke toetsen om zich aan het einde van het schooljaar te kunnen verantwoorden. De school verzamelt data van de cognitieve opbrengsten op individueel en op groeps-/leerroute niveau. Er is een start gemaakt met het analyseren van deze data en het trekken van beleidsconsequenties hieruit. Landelijke standaarden om opbrengsten tegen af te zetten zijn nog niet voorhanden. De inspectie gebruikt de opbrengstgegevens wel voor een relatieve vergelijking van scholen op IQ en uitstroom. Op basis hiervan (en van andere schoolgegevens) bepaalt de inspectie of er sprake is van risico.

Sociale opbrengsten

De school brengt de sociale opbrengsten in kaart. Zij baseert de beoordeling van de sociale leeropbrengsten op observaties. In de kerndocumenten formuleert de school al wel doelen voor de sociale vaardigheden, de emotionele ontwikkeling, vaardigheden t.a.v. het zelf en de taakwerkhouding. Het ontbreekt de school nog aan een schooleigen standaard. Van vergelijken van sociale opbrengsten op school niveau kan dan ook nog geen sprake zijn. De school participeert in de bovenscholse werkgroep o.l.v. het CED om tot ontwikkeling te komen van de leerlijn: leren leren. De school laat hiermee zien te willen werken aan de sociale opbrengsten en praktiseert op deze wijze de visie en missie.

Voor de sociale opbrengsten zijn nog geen landelijke standaarden voorhanden. Sociale opbrengsten worden nog niet meegenomen in de opbrengstbevraging door de inspectie.

Uitstroombestemmingen

De school onderneemt in samenwerking met de leerling en diens ouders activiteiten om voor de leerling een plek in een passende uitstroombestemming te verwerven. Het Dok streeft naar passend onderwijs voor elke leerling en neemt de eisen van de uitstroombestemming daarbij als uitgangspunt voor het uitwerken van de leerroutes. De school heeft op individueel en op groepsniveau in kaart gebracht of de uitstroombestemmingen overeenkomen met de mogelijkheden van de leerlingen. De school documenteert deze data in het document Uitstroom. Door optimalisering van dit document zal de school in de toekomst beter kunnen analyseren en aantonen of ze de leerlingen goed voorbereidt op een passende uitstroombestemming.

Bestendinging

De school heeft een schooleigen standaard opgesteld. Hiermee beschikt zij tevens over een referentiekader voor bestendinging. De school spant zich in om zicht te krijgen op de eisen van de vervolgvoorziening, ook stemt zij het onderwijsaanbod hierop af. De school checkt jaarlijks of de uitgestroomde leerlingen nog op de vervolgvoorziening zitten aan de hand van de opgestelde vragenlijst 'nazorg'. Op basis van de opbrengstgegevens van 2015 blijkt dat 70% van de leerlingen op de verwachte vervolgvoorziening zat. De school betreft deze gegevens nog niet bij de communicatie

over de kwaliteit van haar onderwijs naar derden. Dit zou de school zeker gezien de profilering in het SWV nadrukkelijker kunnen doen.

3.2 Domein B Leerlingenzorg: Kwaliteitsaspect 2 systeem van leerlingenzorg

Bevindingen	1	2	3	4
2.1 Het bestuur stelt bij plaatsing voor iedere leerling binnen zes weken een ontwikkelingsperspectief vast.		●		
2.2 De school gebruikt een samenhangend systeem van (genormeerde) instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			●	
2.3 De school stelt vast of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzes.		●		
2.4 De school voert het onderwijs en de ondersteuning planmatig uit.			●	
2.5 De school zorgt voor effectieve interne afstemming.			●	
2.6 De school kent structurele samenwerking met ketenpartners waar noodzakelijke interventies op leerlingenniveau haar eigen kerntaak overschrijden.			●	
2.7 De school zorgt voor effectieve externe afstemming met ketenpartners			●	
2.8. De mentoren stimuleren het welbevinden en de motivatie van de leerlingen.				●

Bevindingen samengevat

De school spant zich in om de leerlingen te begeleiden aan de hand van hun ontwikkelingsperspectief, zodat zij zich naar hun mogelijkheden ontwikkelen. Ze gebruikt (genormeerde) instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en ontwikkeling van de leerlingen en schuwt daarbij niet om eigen onderbouwde keuzes te maken. Het onderwijs en de ondersteuning worden voldoende planmatig uitgevoerd. De mentoren van Het Dok zetten zich nadrukkelijk in om het welbevinden en de motivatie van de leerling te optimaliseren. Er zijn diverse interne overlegmomenten en ook met externe ketenpartners wordt nauw samengewerkt en afgestemd. Het tijdig vaststellen van het OPP en beredeneerd onderbouwen of leerlingen zich conform het OPP ontwikkelen behoeft aandacht.

Vaststelling ontwikkelingsperspectief

De CvB is zodanig samengesteld dat zij kan adviseren vanuit pedagogisch, didactisch en psychologisch oogpunt. Advies vanuit medisch oogpunt ontbreekt als zijnde vertegenwoordigd in de CvB. Op individueel niveau is medische/psychiatrische advisering op afroep wel mogelijk. De school heeft de procedure van aanmelding tot plaatsing zorgvuldig uitgewerkt. Dit is vastgelegd in het document Leerlingenzorg binnen Het Dok. Voor elke leerling worden de onderwijsrelevante beginsituatie en een diagnostisch beeld met een integrale analyse van de gegevens vastgelegd. De school voorziet zo in het onderbouwd vaststellen van het OPP inclusief de uitstroombestemming en uitstroomniveau. De CvB heeft wekelijks overleg waarin 'kerndocument nieuwe leerlingen' een vast agendapunt is. Vanwege de ontstane achterstand door onderbezetting in combinatie met het toenemend aantal leerlingen lukt het de school niet om voor alle leerlingen een OPP op te stellen binnen de wettelijke termijn van zes weken. Ook is niet voor alle leerlingen een ondertekend kerndocument in de dossiers aanwezig en is onduidelijk of er een op overeenstemming gericht overleg met ouders en leerling heeft plaatsgevonden. In een enkel geval geeft de school middels een memo aan dat ouders herhaaldelijk tevergeefs zijn benaderd.

Leerlingvolgsysteem

De school beschikt over een nieuw leerlingvolgsysteem op basis waarvan de leerkrachten de prestaties en vorderingen op de vastgestelde leerroute kunnen volgen, zij het dat dit systeem nog niet naar behoren functioneert. De school kiest beredeneerd voor het niet gebruiken van CITO toetsen. Vanwege de restricties die aan het afnamemoment zijn verbonden en de tijdspanne tussen afname en uitslag is het effect van deze meting voor deze specifieke populatie ontoereikend als meetinstrument. Mede vanwege de tussentijdse in- en uitstroom kiest de school daarom voor Deviant als belangrijkste (genormeerde) instrument. Ook worden de F en S niveau toetsen voor Rekenen en Nederlands afgenomen. De school maakt verder gebruik van de methode gebonden toetsen voor het volgen van de prestaties van de leerlingen en verzamelt informatie vanuit observaties door de mentor. Voor de leergebied overstijgende ontwikkeling maakt de school op dit moment gebruik van de leervoorwaardentest, als pilot om te onderzoeken of deze passend is voor de doelgroep. Eerder ingezette instrumenten (SeoL en SCOL) beschouwt de CvB als onbetrouwbaar. Per leerroute zijn de

bij de leerlijnen behorende toetsmomenten vastgelegd. De school beschikt over een toetsprotocol. Hoewel dit al enige jaren geleden is opgesteld en nog niet is geevalueerd, ziet de CvB toe op naleving van de afspraken daaruit.

Vaststellen van de ontwikkeling

De vaststelling of de leerling zich conform het OPP ontwikkelt wordt gemonitord door de CvB die wekelijks bijeenkomt. De CvB heeft goed zicht op de voortgang van de ontwikkeling van de leerlingen. De school bepaalt twee keer per jaar of de leerling zich volgens verwachting ontwikkelt. De analyse van de handelingsplanning behoeft nog aandacht. De kerndocumenten geven in opzet al wel de structuur voor een gedegen evaluatie, analyse en conclusie weer; waarbij elementen als kindkenmerken, handelen leerkracht en omgevingskenmerken meegenomen kunnen worden in de analyses. Doch de uitvoering daarvan blijft nog achterwege. De school kiest ervoor om in geval van behaalde doelen geen verder analyse meer te beschrijven. Hierdoor maakt de school niet inzichtelijk of zij de gestelde doelen werkelijk passend of wellicht onvoldoende ambitieus heeft gesteld. Bij het niet behalen van de doelen wordt er in een enkel geval al wel een korte analyse gegeven, echter nog zonder daar heldere beleidsconsequenties voor de inrichting van het onderwijs in de komende periode aan te verbinden. In het algemeen kan de school scherper formuleren welke belemmerende en bevorderende factoren hebben bijgedragen tot het al dan niet behalen van de gestelde doelen.

Planmatige uitvoering

De school voert het onderwijs en de ondersteuning voldoende planmatig uit. De CvB heeft het doelmatige en geplande gestructureerde karakter van de onderwijsondersteuning weten vast te houden. Dit is des te meer te waarderen, daar de CvB gedurende verschillende periodes enkel door de gedragswetenschapper (later aangevuld met LC leerkracht) werd gevormd. De gedragswetenschapper draagt in hoge mate bij aan een planmatige, functionele uitvoering van het onderwijs en de ondersteuning. De huidige opzet van het kerndocument met daarin de verfijning op de analyses en arrangementen is daarvan een aansprekend voorbeeld. De CvB geeft aan dat zij planmatiger werkt dan nu vast te stellen is. Meerdere activiteiten zijn al wel in uitvoering genomen maar nog niet gedocumenteerd. Overigens geven ook de ontvangen CvB notulen blijk van zorgvuldigheid.

Interne afstemming

Het cyclisch proces van handelingsplanning is effectief en efficiënt georganiseerd. Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn voor iedereen duidelijk. Er zijn diverse overlegvormen, waarbij steeds het belang van de leerling en de afstemming van het aanbod centraal staan. Dagelijks wordt gestart met een briefing waarin relevante informatie wordt gedeeld. De CvB houdt de regie en is betrokken bij en bereikbaar voor alle partijen. De CvB bespreekt halfjaarlijks (januari en juni) alle leerlingen op de kerndocumentbesprekingen. Daarnaast worden twee maal per jaar (oktober en maart) groepsbesprekingen gehouden, die vooraf worden gegaan door groepsobservaties. Door deze verdeling over het gehele jaar blijft de CvB voortdurend op de hoogte of planning en uitvoering nog in overeenstemming zijn. De samenwerking en afstemming tussen mentoren, vakleerkrachten en leraarondersteuners maakt een professionele en harmonieuze indruk. Vanuit diverse bronnen komt duidelijk naar voren dat alle medewerkers zich in willen zetten om het beste uit de leerlingen te halen.

Samenwerking met ketenpartners

De belangrijkste zorgpartner voor de school is de GGzE. Daarnaast werkt de school samen met diverse andere partners, waaronder Combinatie Jeugdzorg, Idris en in mindere mate Sterk in Werk. De school wil zich bovendien nadrukkelijk profileren in het samenwerkingsverband en zet zich meer en meer op de kaart als belangrijke VSO school met een specifiek aanbod voor de regio. Bij alle samenwerking die de school aangaat is de onderwijsbehoefte van de leerling en het beoogde ontwikkelingsperspectief het ambitieuze schoolse uitgangspunt. De school denkt in kansen en mogelijkheden, ook in de samenwerking met de zorgpartners. Met de belangrijkste zorgpartner zijn er diverse structurele overlegmomenten op diverse niveaus. De school stemt zo in hoge mate af met de kliniek over de aanpak, de onderwijsduur en onderwijsdoelen, zonder daarbij de eindverantwoordelijkheid voor het onderwijs van de school uit het oog te verliezen.

Stimulans van welbevinden en de motivatie

De mentoren (groepsleerkrachten) op Het Dok zijn de spil voor de leerling en aanspreekpunt en schakel tussen de CvB, collega's, ouders en behandelafdelingen. Zij behartigen de belangen van hun leerlingen, zijn hun eerste aanspreekpunt en zij verzorgen het grootste deel van het onderwijsaanbod. De lijnen zijn kort en de mentor is dan ook voortdurend op de hoogte van het functioneren van de leerlingen. De complexe problematiek en diversiteit van de doelgroep doen een groot appèl op het pedagogisch vakmanschap en het organisatievermogen van de mentoren. De leerlingen ervaren hun mentoren als stimulerend en veilig. Ze voelen zich door hen serieus genomen en ervaren respect. Dit was voor veel leerlingen geen vanzelfsprekendheid meer in hun leven. De school maakt zo waar wat ze beogen: 'Op Het Dok geloven we in onze leerlingen, iedereen heeft mogelijkheden in zich en is daarmee van waarde voor de maatschappij'.

3.3 Domein C Onderwijsleerproces: Kwaliteitsaspect 3 leerstofaanbod

Bevindingen	1	2	3	4
3.1 De school hanteert een leerstofaanbod voor de kernvakken van het uitstroomprofiel.			●	
3.2 Bij de aangeboden leerinhouden op leergebied overstijgende vormingsgebieden biedt de school de kerndoelen als te bereiken doelstellingen.		●		
3.3 Het leerstofaanbod van de leerroute sluit aan op de uitstroombestemming.			●	
3.4 De leerinhouden voorzien in een doorgaande lijn.			●	
3.5 Stage maakt voor alle opleidingsprofielen onderdeel uit van het onderwijsaanbod van de school.		●		

Bevindingen samengevat

Het team van Het Dok investeert intensief in het verzorgen van een passend leerstofaanbod voor iedere leerling. De school hanteert een leerstofaanbod voor de kernvakken van het uitstroomprofiel en deze leerinhouden voorzien in een doorgaande lijn. Het leerstofaanbod van de leerroutes sluit aan op de uitstroombestemming. Ten aanzien van de aangeboden leerinhouden op de leergebied overstijgende vormingsgebieden geeft de school zelf aan niet tevreden te zijn en dit als ontwikkelpunt te gaan aanpakken. Stage maakt onderdeel uit van het onderwijsaanbod van de school, maar is onvoldoende ingebed in het aanbod noch uitgewerkt in een stageplan. De school heeft zich gezien haar omvang een complexe opdracht gesteld door drie uitstroomprofielen en meerdere leerroutes aan te bieden.

Leerstofaanbod

Het Dok hanteert een didactisch leerstofaanbod voor de kernvakken van het uitstroomprofiel. De school beschikt over uitgewerkte leerlijnen, methoden en programma's die voldoen aan de kerndoelen. De leerroutes worden gebruikt als schoolstandaard. Het verdient aanbeveling om het aanwezige methodenoverzicht te voorzien van aanschafdata en geplande evaluatiedata. Bij de leergebied overstijgende vormingsgebieden hanteert Het Dok de methode Leefstijl en daarnaast werkt zij themagericht. In de jaarkalender zijn de thema's vastgelegd. De school is niet tevreden over de methode Leefstijl, omdat deze geënt is op het jaarklassensysteem terwijl op Het Dok de leerlingen voortdurend in- en uitstromen. Het huidige aanbod in de klas, gericht op het verwerven van sociale competenties, is afhankelijk van de leerkracht en diens visie op wat de groep nodig heeft. Daardoor kan de school niet aantonen de leergebied overstijgende kerndoelen gestructureerd en planmatig als te bereiken doelstellingen te hanteren. Inmiddels loopt er in samenwerking met de CED een ontwikkeltraject ten aanzien van leren leren. Daarnaast heeft de school gepland om onder regie van de intern begeleider en in samenwerking met de CED het volledige leergebied overstijgende aanbod te verbeteren.

Aansluiting op de uitstroombestemming

De school heeft zicht op de eisen die de vervolgbestemmingen stellen aan het niveau van functioneren van de leerlingen. Het (beredeneerde) aanbod heeft de school vastgelegd in de diverse leerroutes. Voor iedere leerling wordt weloverwogen besloten wat het aanbod wordt, gekoppeld aan het individuele ontwikkelingsperspectief. Uit de bestendigingsgegevens blijkt een hoog percentage leerlingen te bestendigen. Bij navraag blijkt de school niet goed zicht te hebben op hoe zij dit voor elkaar krijgt.

Doorgaande lijn

De leerinhouden voorzien in een doorgaande lijn die is terug te vinden in uitgeschreven leerroutes per uitstroomprofiel. Voor de verschillende leerroutes en uitstroomprofielen die de school onderscheidt hanteert de school overwegend bestaande methodes maar ook methodieken die de school zelf heeft ontwikkeld. Voor de kernvakken van het uitstroomprofiel volgen de teamleden de uitgewerkte doorgaande lijn en registreren de voortgang in ontwikkeling. De school heeft veel methodes vernieuwd en voor sommige is de implementatie nog in volle gang. Ten aanzien van de leergebied overstijgende vakgebieden (zie bij 3.2) dient de school in het verbetertraject nadrukkelijk oog te houden voor een volledige en structurele uitvoering van het te ontwikkelen aanbod op grond van schoolbrede afspraken.

Stage

Stage maakt deel uit van het onderwijsaanbod van de school. Stagetrajecten worden ingezet als middel om tot doelen te komen. De CvB heeft regie hierop. De routing wanneer voor een leerling aan stage wordt gedacht is voor iedereen helder binnen de school. Op individueel leerlingenniveau gebeuren er in dit opzicht al wel goede dingen, maar er is niets vastgelegd. Stagedoelen zijn nog niet structureel terug te vinden in de kerndocumenten als geïntegreerd onderdeel van het onderwijsaanbod. De school beschikt niet over stagecontracten. Er is geen vastgesteld stageplan. Wat betreft het stage-aanbod moet de school dus nog tot een flinke verbetering komen. De voorgenomen verbetering ten tijde van de vorige audit heeft de afgelopen jaren geen prioriteit gekregen. De onlangs aangestelde stagecoördinator heeft nu de opdracht om in dit vacuüm te voorzien. Zijn eerste activiteiten zijn gericht op het organiseren van stageplekken en daarbij gebruik te maken van bestaande netwerken en goed af te stemmen met SIW.

3.4 Domein C Onderwijsleerproces: Kwaliteitsaspect 4 onderwijstijd

Bevindingen	1	2	3	4
4.1 De school maakt per leerroute een beredeneerde keuze voor de inzet van de beschikbare onderwijstijd.			●	
4.2 De leraren zetten de geplande onderwijstijd doelgericht in.			●	
4.3 De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.		●		
4.4 Het ongeoorloofd verzuim van leerlingen is beperkt.			●	

Bevindingen samengevat

Het Dok maakt een beredeneerde keuze voor de inzet van de beschikbare onderwijstijd. De onderwijstijd wordt doelgericht ingezet. In de lesobservaties hebben we voldoende efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd waargenomen. Uit andere bronnen blijkt echter dat we toch niet kunnen spreken van efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd. Dit komt doordat er structureel meer opstart- en pauzetijd wordt benut dan opgenomen in het rooster. Het (ongeoorloofd) verzuim is hoog, maar het team levert veel inspanning om dit te beperken.

Beredeneerde keuze

De school gebruikt de onderwijstijd als instrument van schoolbeleid en maakt op dit gebied beredeneerde keuzes. De onderwijstijd is evenwichtig verdeeld over de in de leerroute opgenomen leer- en vormingsgebieden. De school beschikt over uniforme roosters waarin lesblokken theorie, vorming en praktijk zijn opgenomen. Het aanbod voor leergebiedoverstijgende leerdoelen is ondergebracht in de blokken theorie. Met iedere leerling wordt een individueel plan gemaakt. Bij leertijdonderschrijding maakt de school een beredeneerde keuze voor de inzet van de beschikbare tijd. De formulering hieromtrent in de kerndocumenten kan concreter. De school kan bovendien nog aan planmatigheid en inzichtelijkheid winnen door de individuele plannen schoolbreed weer te geven in individuele lesroosters.

Doelgerichte inzet

De geplande onderwijstijd is gericht op het realiseren van kennis- en vaardigheidsdoelen. Deze zijn uitgewerkt en vastgelegd in leerlijnen. Alle leraren geven hun lessen conform het rooster en geven er blijk van de beschikbare tijd te willen inzetten voor het behalen van lesdoelen. Als iemand daarvan afwijkt is daar een (beredeneerde) verklaring voor. De school draagt zorg voor minimale lesuitval.

Efficiënt gebruik

De onderwijsactiviteiten geven blijk van goed klassenmanagement: er gaat weinig tijd verloren aan organisatorische aspecten, zoals leswisselingen en leerlingen hoeven niet onnodig lang te wachten op instructie en/ of het kunnen uitvoeren van opdrachten. In de lesobservaties hebben we voldoende efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd waargenomen. In één klas ging zeer veel tijd verloren

aan ordeverstoringen. Dit beoordelen we als niet verwijtbaar. De medewerkers in die groep bieden een weloverwogen, zeer gestructureerde aanpak hierop in afstemming met de CvB. Toch moeten we vaststellen dat schoolbreed de geplande onderwijstijd te weinig efficiënt wordt benut. Dit komt door het structureel gebruik van opstart- en niet in het rooster opgenomen pauzes/pauzetijden, die inboeten op de beschikbare onderwijstijd. De school was zich daarvan al bewust en heeft hierover intern afspraken gemaakt. Er is nog niet op nagezien dat personeel deze afspraken naleeft. Overigens zijn wij van mening dat de keuze voor een korte onderbreking gezien de kenmerken van de doelgroep in relatie tot de lange onderwijsblokken een begrijpelijke is. De mate waarin en wijze waarop dit wordt ingevuld rechtvaardigt echter niet het benoemen van deze tijd als doelgerichte onderwijstijd.

Ongeoorloofd verzuim

Het beleid van Het Dok is voldoende gericht op het beperken van het verzuim. De school heeft geëxpliciteerd beleid ten aanzien hiervan. Zij onderneemt direct actie om te achterhalen waar een niet afgemelde leerling is. Wanneer leerlingen op eigen initiatief gebruik maken van de ruimte wordt in de gaten gehouden of dit geen verkapt verzuim is. Men hanteert een dagelijkse systematiek van het registreren van verzuim. Dit gebeurt momenteel handmatig, wat het overzicht, inzicht en aanpakbeleid op schoolniveau niet ten goede komt. In principe is dit probleem volgende maand opgelost omdat er dan rechtstreeks aan DUO wordt gerapporteerd.

Een aandachtspunt vinden wij de lange middagpauze voor de externe leerlingen, die op school moeten overblijven. Bij navraag lijkt dit geen aanleiding te geven tot verzuim van het middagblok, maar goed vaststellen kunnen we dit niet.

Ondanks de inspanningen van de school is het ongeoorloofd verzuim hoog. Dit houdt rechtstreeks verband met de doelgroep van Het Dok en het feit dat de school juist deze leerlingen opvangt, die elders geen onderwijs meer (kunnen of mogen) volgen.

3.5 Domein C Onderwijsleerproces: Kwaliteitsaspect 5 schoolklimaat

Bevindingen	1	2	3	4
5.1 De ouders tonen zich betrokken bij de school door de activiteiten die de school daartoe onderneemt.		●		
5.2 De school heeft een veilige leer- en werksituatie voor zowel de leerlingen als het personeel.			●	
5.3 De leerlingen gaan op een respectvolle manier met elkaar en anderen om.			●	
5.4 De leraren gaan op een respectvolle manier om met de leerlingen.			●	
5.5 De inrichting van het gebouw en de lesruimten getuigen van een veilige en inspirerende leer- en werkomgeving.			●	
5.6 Het pedagogisch klimaat is voorspelbaar, ondersteunend en uitdagend.			●	

Bevindingen samengevat

Het schoolklimaat op het Dok wordt gekenmerkt door respectvolle omgangsvormen. De grondhouding van de medewerkers is positief en men gaat uit van mogelijkheden. Dit zorgt samen met een expliciet veiligheidsbeleid voor een ondersteunend en veilig schoolklimaat. In de school en de klassen is het rustig en het klimaat is prettig en positief. De teamleden zijn nabij, houden actief toezicht en sturen direct bij. Het pedagogisch klimaat is voorspelbaar en ondersteunend. De betrokkenheid van ouders is lastig te realiseren in deze onderwijssetting en minimaal.

Betrokkenheid van ouders/verzorgers

De school maakt haar ambities en voornemens vanuit het Schoolplan 2016-2020 om ouders (en leerlingen) meer bij de school en het onderwijs te betrekken nog onvoldoende waar. Oudernieuwsbrieven worden niet uitgebracht en in de schoolgids wordt voor informatie verwezen naar de website, waarop die informatie echter niet te vinden is. De regionale functie en de ernst van de problematiek van de leerlingen waren voorheen reden voor een bewuste keuze om ouders niet actief te betrekken bij de onderwijssituatie. De school maakt nu niet duidelijk dat er nog steeds sprake is van dergelijk expliciet beleid. Bovendien zou de school, nu de groei voornamelijk komt door leerlingen uit de omgeving, meer dan nu het geval is, kunnen investeren in ouderparticipatie en oudervoorlichting.

Veilige leer- en werksituatie

Op Het Dok wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de veiligheid in en om de school. Zowel leerlingen als personeel voelen zich fysiek en sociaal veilig. Dit hangt nauw samen met het expliciete veiligheidsbeleid wat o.a. voorziet in voortdurend toezicht en adequaat ingrijpen indien nodig. Medewerkers geven aan dat ze weten dat ze van elkaar op aan kunnen indien nodig. Er wordt gewerkt met een alarmeringssysteem, gekoppeld aan het bewakingsstelsel van het terrein van GGzE. Er wordt van elk incident melding gemaakt middels een FOBO formulier. Deze worden in de

CvB wekelijks geanalyseerd en er worden beleidsconsequenties uit getrokken. Naast vastgesteld beleid initieert het team waar nodig extra maatregelen. Tijdens het auditbezoek deden zich geen signalen voor die wijzen op een onveilige onderwijsleersituatie.

Respectvolle omgang

Teamleden dragen zorg voor een respectvolle omgang, zowel door teamleden zelf als door de leerlingen. Het schoolklimaat kenmerkt zich door gelijkwaardigheid, acceptatie en respect. Conform de visie van Het Dok wordt door alle medewerkers 'samen werken aan het creëren van kansen en mogelijkheden voor en met de leerlingen' uitgedragen. Leerlingen geven aan dat ze gezien en gehoord worden door de medewerkers. Ook in een klas met leerlingen met complexe onderwijsbehoeften zagen we dat door de rustige benadering en inzet van humor het contact met alle leerlingen respectvol en voldoende veilig bleef. De school beschikt over een, zij het gedateerd, pestprotocol. Als er gepest wordt, wordt er adequaat ingegrepen.

Een voorspelbaar en uitdagend pedagogisch klimaat

Op Het Dok wordt veel structuur geboden op een bij de doelgroep passende wijze. Het pedagogisch klimaat is voorspelbaar en ondersteunend. Uitgangspunten, regels en vaste routines worden schoolbreed gehanteerd en uitgedragen. Het personeel schenkt positieve, persoonlijke aandacht aan de leerlingen en bevestigt gewenst gedrag. Een mooi voorbeeld is de wijze waarop omgegaan wordt met leerlingen die zelf kiezen voor gebruik van de rustruimte. Als blijkt dat een leerling geneigd is veel gebruik hiervan te maken, wordt in gesprek gegaan met de vraag of dit helpend is. Een uitdagend klimaat hebben we niet schoolbreed waargenomen. De school kan hierop nog winst boeken door blij te geven van hoge verwachtingen, appèl te doen op doorzetten en samenwerking te bevorderen.

3.6 Domein C Onderwijsleerproces: Kwaliteitsaspect 6 klassenmanagement

Bevindingen	1	2	3	4
6.1 De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			●	
6.2 De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			●	
6.3 De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			●	
6.4 De leraren geven de leerlingen feedback over de uitvoering van hun leeractiviteiten.			●	
6.5 De leraren leren strategieën voor zelfstandig denken en leren aan.		●		

Bevindingen samengevat

In zijn totaliteit laten de observaties een beeld zien van een goed klassenmanagement, waarbij sprake is van duidelijke uitleg en taakgerichtheid. De twee extra observaties op de tweede auditdag hebben dit beeld in positieve zin versterkt. Het onderwijsproces wordt sterk gestuurd door de teamleden. In iedere klas is een mentor- en leerlingenmap aanwezig met daarin de klassenrelevante informatie.

Duidelijke uitleg

De lessen zijn gepland en de teamleden leggen de lesstof kort en doelgericht uit, zodanig, dat het voor alle leerlingen mogelijk is de leerstof en de opdrachten te begrijpen. Zij gaan na of de leerling de uitleg begrepen heeft en passen waar nodig de uitleg hierop aan. Zij stellen vast of de doelen worden bereikt. Op Het Dok wordt overwegend individueel gewerkt. Er is dan ook weinig sprake van geplande klassikale instructie. De individuele uitleg en ondersteuning sluit goed aan bij de onderwijsbehoefte van de leerling. De klassikale vaklessen worden door de leerlingen extra gewaardeerd. De school heeft geen keuze gemaakt voor één specifieke instructiemodel.

Taakgerichte werksfeer en actieve betrokkenheid

De leraren en lerarenondersteuners op Het Dok zorgen ervoor dat de lessen in een taakgerichte sfeer verlopen waarbij de leerlingen zich kunnen concentreren op hun taken. Er is doorgaans sprake van een rustige en ordelijke leersituatie. De leerlingen weten wat er van hen verwacht wordt. Tijdens vrijwel alle lesobservaties gaven de leerlingen blij van een actieve en geconcentreerde uitvoering van taken. Ook in de klas waar sprake was van veel verlies aan onderwijstijd (door het gedrag van de leerlingen en de noodzakelijke gedragsinterventies) is voortdurend duidelijk wat er van de leerlingen wordt verwacht. De beperkte concentratie- en spanningsboog van veel leerlingen vraagt om een zorgvuldige afweging van de invulling van de tijd. Hoewel enerzijds momenten van ontspanning noodzakelijk zijn, is daar anderzijds het risico dat een aantal leerlingen juist daardoor niet meer op gang komt.

Feedback

Er is sprake van zowel taakgerichte als procesgerichte feedback. Leerkrachten en ondersteuners geven regelmatig en in voldoende mate feedback aan de leerlingen, zowel tijdens als na de uitvoering van de onderwijsactiviteit. Ze doen dit vooral op positieve wijze door middel van complimenten. De feedback kan nog aan kracht winnen door bewust aan te zetten tot inzicht bij de leerling in zijn eigen leerproces. Of de feedback betrokken wordt bij de voorbereiding op de volgende les hebben we niet kunnen vaststellen.

Strategieën voor zelfstandig denken en leren

Het is geen kenmerk van de school dat de teamleden strategieën voor zelfstandig denken en leren aanleren. Desalniettemin hebben we mooie voorbeelden hiervan gezien. In de diplomagerichte klas hebben de leerlingen medeverantwoordelijkheid voor hun eigen leerstofplanning en de organisatie van hun leerproces. In enkele praktijkklassen werden leerlingen uitgedaagd zelf na te denken, daarbij op weg geholpen door middel van vragen. Een interactieve uitwisseling over aanpakgedrag of verschillende oplossingsstrategieën hebben we niet waargenomen. Stimulans van een onderzoekende houding en van controle-activiteiten zou kunnen bijdragen aan meer eigen verantwoordelijkheid van de leerling voor het denken, leren en evalueren.

3.7 Domein C Onderwijsleerproces: Kwaliteitsaspect 7 afstemming

Bevindingen	1	2	3	4
7.1 De leraren stemmen binnen de leerroute de aangeboden leerinhouden af op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.			●	
7.2 De leraren stemmen de instructie af op verschillen in instructiebehoeften van leerlingen.			●	
7.3 De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op de verschillen in verwerkingsbehoeften van leerlingen.			●	
7.4 De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in behoefte aan leertijd van leerlingen.			●	
7.5 De leraren stemmen hun (ortho)pedagogisch handelen af op (problematisch) gedrag van leerlingen.				●

Bevindingen samengevat

Op Het Dok wordt per definitie afgestemd op verschillen in behoeften van leerlingen aan aanbod, instructie, leertijd, verwerking en pedagogisch handelen. De leerlingen van Het Dok volgen namelijk allemaal een individueel programma, afgestemd op hun onderwijsbehoeften. De school clusterd waar mogelijk in het aanbod. Het differentiëren door middel van arrangeren in een basis-, intensief- en verrijkend aanbod gebeurt in de praktijk nog onvoldoende zichtbaar, hoewel dit in theorie al is uitgewerkt. De afstemming zoals vastgelegd in de kerndocumenten zien we niet standaard terug in de lesobservaties.

Afstemming leerinhouden

De school biedt de mogelijkheid om binnen de leerroute te differentiëren in het aanbod; hierover zijn afspraken op schoolniveau gemaakt en vastgelegd. De school heeft het onderwijsaanbod vorm gegeven door voor de drie uitstroombestemmingen zes leerroutes in te richten. Deze leerroutes zijn uitgebreid beschreven, inclusief de basis-, verdiepings- en verrijkingsarrangementen. De individuele roosters zijn afgestemd op die leerroute die leidt naar het gestelde OPP. Per leerling wordt voor het individuele aanbod in de kerndocumenten verwezen naar de betreffende leerroute.

Afstemming instructie

De leraren stemmen de instructie af op de verschillen in instructiebehoeften van de leerlingen. De school biedt diverse instructiemodellen om zo passend bij elke leerling aan te kunnen sluiten bij de instructiebehoefte. Waar mogelijk start de leerkracht de instructie op groepsniveau en waar nodig stemt hij individueel af met herhaalde en/of verlengde instructie. Tijdens de lesobservaties zagen we een mooi voorbeeld van een geplande verlengde instructie aan twee leerlingen, wat in deze setting op te vatten is als een niveaugroep. Ook zagen we dat leerkrachten actief checken of de instructie begrepen is waardoor de voortgang van de verwerking van de lesstof wordt gewaarborgd.

Afstemming van verwerkingsopdrachten

Door de diversiteit in problematiek en niveau is er veelal sprake van een individuele onderwijsaanpak. Hiermee realiseert de leerkracht de afstemming op de verwerkingsbehoefte per definitie. Leerlingen krijgen op hun niveau en/of tempo aangepaste verwerkingsopdrachten. Waar mogelijk organiseren de leerkrachten de differentiatie in verwerkingsopdrachten door middel van keuzeopdrachten.

Afstemming van onderwijstijd

De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in behoefte aan leertijd voor de leerlingen. De afstemming bestaat uit een geplande en tijdelijke aanpassing van de inzet van de onderwijstijd. We hebben een mooi voorbeeld hiervan gezien waarbij sprake was van reductie van tijd ten gunste van een ander leergebied. Deze aanpassing van de inzet van onderwijstijd was ook terug te vinden in het kerndocument van de leerling.

Afstemming (ortho-)pedagogisch handelen

Teamleden van Het Dok stemmen hun (ortho-) pedagogisch handelen nadrukkelijk af op de behoefte van hun leerlingen. De afstemming is gericht op behoud van een constructieve relatie. De leerlingen worden persoonlijk aangesproken en herinnerd aan gemaakte afspraken. Dit gebeurt op een positieve en empathische manier, afgestemd op het niveau van de leerling.

3.8 Domein D Kwaliteitszorg: Kwaliteitsaspect 8 systeem van kwaliteitszorg

Bevindingen	1	2	3	4
8.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van de leerlingenpopulatie.				●
8.2 De school evalueert jaarlijks de cognitieve resultaten van de leerlingen.			●	
8.3 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen op de leergebied overstijgende ontwikkelingsgebieden.		●		
8.4 De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.		●		
8.5 De school evalueert regelmatig de onderwijsondersteuning.		●		
8.6 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			●	
8.7 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.		●		
8.8 De school waarborgt de kwaliteit van het schoolexamen en van andere toetsinstrumenten.			●	
8.9 De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit van de samenleving.		●		
8.10 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.		●		

Bevindingen samengevat

De school heeft goed inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie en zij evalueert de cognitieve resultaten van de leerlingen. Ten tijde van de audit van drie jaar geleden was Het Dok een voorbeeld voor andere scholen: de school beschikte over een gestructureerd systeem van kwaliteitszorg, waarin evaluatie, verbetering, borging en verantwoording zorgvuldig werden gepland en vormgegeven. In vergelijking daarmee heeft Het Dok sterk ingeboet op planmatigheid en doelmatigheid in de kwaliteitszorg. Hoewel de kwaliteitszorg in zijn geheel momenteel niet wordt gekenmerkt door cyclische en systematische processen, heeft de school goed zicht op de knelpunten en ontwikkelpunten van de school. Op basis daarvan werkt de school aan verbeteractiviteiten. Van borging van de kwaliteit van het onderwijsleerproces is in de fase, waarin de school zich bevindt, geen sprake. De school verantwoordt zich niet aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.

Onderwijsbehoeften

De school kent de onderwijsrelevante kenmerken en de onderwijsbehoeften van haar schoolbevolking. Daaraan verbindt zij aantoonbaar consequenties voor de inrichting van het onderwijs middels de klassenindeling gekoppeld aan de verschillende leerroutes. Het identiteitsdocument, integraal opgenomen in het schoolplan, geeft zeer mooi weer waar de school voor staat en gaat in relatie tot haar doelgroep. Het bestaansrecht van de school is vergroot door de focus op de externe leerlingen naast de plaatsbestede leerlingen te richten. De huidige teamleider onderhoudt functionele contacten met het onderwijsveld en de school sluit aan bij de behoeften van het samenwerkingsverband. Het schoolondersteuningsprofiel is vanwege de huidige ontwikkeling van de school gedateerd en heeft aanpassing.

Evaluatie resultaten

De school evalueert inmiddels sinds meerdere jaren de resultaten van de leerlingen. Zij beschikt over overzichten met leerlinggemiddelden en klasgemiddelden. De behaalde leeropbrengsten worden vergeleken met de schooleigen standaarden. Aan de hand van de overzichten is onder leiding van de gedragswetenschapper een eerste begin gemaakt met het duiden van deze data. De school neemt ook de resultaten op het gebied van de sociale competenties mee in de evaluatie en analyse. Deze resultaten op de leergebiedoverstijgende ontwikkelingsgebieden zijn overigens niet gebaseerd op

harde data, maar op conclusies op basis van observatie. De school is nog niet zover dat zij inzichtelijk kan aantonen, dat zij er bij de leerlingen uit haalt 'wat erin zit'. Daartoe is zij nog op zoek naar een model waarin zij meer relevante data in relatie tot elkaar en het vastgestelde OPP kan wegen en beoordelen voor deze doelgroep. Dit verder ontwikkelen is in het afgelopen hectische jaar blijven liggen.

Evaluatie onderwijsleerproces en onderwijsondersteuning

Op Het Dok was er sprake van een systematische en planmatige zorg voor behoud en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Ook in het afgelopen jaar is er nog wel sprake geweest van activiteiten in het kader van evaluatie en borging. Voorbeelden daarvan zijn de activiteiten in samenwerking met het CED, het gereviseerde document Leerlingenzorg binnen Het Dok en het onder de loep nemen en vereenvoudigen van de schoolregels. Hoewel vanuit de omstandigheden verklaarbaar (zie toelichting bij Algemeen beeld), wordt de kwaliteitszorg in zijn totaliteit momenteel niet gekenmerkt door een cyclisch, systematisch en planmatig proces. De kwaliteitskaarten zijn niet meer benut. Voorgaande plannen zijn losgelaten. Dat wat heeft plaatsgevonden aan evaluaties is gebeurd op basis van persoonlijke drive van mensen in de school en het CED-traject.

De school is voornemens om de evaluatiesystematiek van het kwaliteitskader weer in te bedden in de gehele gang van zaken. Met de afname van deze audit beschikt de school over evaluatie gegevens, die zij kan betrekken bij de prioritering en planning van de kwaliteitskaarten.

Verbetering en borging

Hoewel de kwaliteitszorg niet gekenmerkt wordt door cyclische planmatigheid, is er goed zicht op de knelpunten en ontwikkelpunten van de school. Op basis daarvan werkt de school hard aan verbeteractiviteiten. De school kan aantonen dat een aantal verbeteractiviteiten is uitgevoerd of dat men daarmee nog bezig is. Op basis hiervan beschouwen wij het glas als halfvol op indicator 8.6. Wij hebben wel grote zorg over het nog ontbreken van een SMART en transparant geformuleerd jaarplan in deze fase van het schooljaar. Daardoor is een en ander te zeer afhankelijk van personen en dus uitermate kwetsbaar. Ons inziens verdient het vastleggen van het beleid in een meerjarenagenda en daaraan gerelateerd jaarplan de hoogste prioriteit.

In de school is de waarborg van de kwaliteit van examens en andere toetsinstrumenten weloverwogen en verantwoord belegd bij verschillende mensen. Van borging van de kwaliteit van het onderwijsleerproces in zijn algemeenheid is onvoldoende sprake. De school gaat (momenteel) niet systematisch na of betrokkenen nog overeenkomstig de afspraken handelen en zij kan het borgen ook niet zichtbaar maken in vastgelegde procedures en afspraken. Dat geldt eveneens voor het waarborgen van de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering actief burgerschap en sociale integratie. De intern begeleider gaat hierop regie nemen in samenwerking met nog vast te stellen ontwikkelteams.

Verantwoording

De school verantwoordt zich niet aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit, noch over de effecten van uitgevoerde verbeteractiviteiten. Jaarverslagen zijn, in tegenstelling tot wat vermeld wordt in de schoolgids, niet geplaatst op de website.

3.9 Domein D Kwaliteitszorg: Kwaliteitsaspect 9 voorwaarden kwaliteitszorg

Bevindingen	1	2	3	4
9.1 De schoolleiding stuurt de schoolontwikkeling inclusief de kwaliteitszorg aan.			●	
9.2 De kwaliteitszorg is verbonden met de visie op leren en onderwijzen en de leerlingenzorg zoals geformuleerd in het schoolplan.			●	
9.3 De school kenmerkt zich door een professionele cultuur.			●	
9.4 Bij de zorg voor kwaliteit zijn personeel, directie, leerlingen, ouders/verzorgers en bestuur betrokken.		●		

Bevindingen samengevat

Zoals eerder beschreven is, heeft het systeem van kwaliteitszorg en de ontwikkeling van de school ingeboet aan degelijkheid. Toch is de school er ondanks alle omstandigheden en de gebrekkige kwaliteitszorg in geslaagd de onderwijskwaliteit in de uitvoering op peil te houden; het team heeft stabiliteit getoond en de praktijk van alledag en de leerlingen hebben weinig onder de moeilijkheden geleden. Inmiddels zijn de voorwaarden voor kwaliteitszorg weer op orde aan het komen. De teamleider stuurt de schoolontwikkeling aan. De visie, zoals die in het nieuwe schoolplan is geformuleerd, wordt als uitgangspunt genomen. Er is sprake van een professionele schoolcultuur. Bij

de zorg voor kwaliteit zijn ouders, leerlingen en zeker het personeel echter te weinig betrokken. Het is nu zaak om de kwaliteit te borgen en verder te ontwikkelen.

Aansturing van de kwaliteitszorg

De teamleider neemt initiatieven voor de schoolontwikkeling en de zorg voor kwaliteit. Zij heeft zich ingezet om het bestaansrecht van Het Dok voor het voetlicht te brengen. Met het team heeft ze een toekomstgerichte visie geformuleerd en ze is zich gaan richten op externe stakeholders zoals het samenwerkingsverband en op verbetering van de verbinding met alle partners. Inmiddels is er sprake van groei van de school. De teamleider geeft richting op basis van een samenhangende visie op goed onderwijs voor deze populatie. Door het managen van de onderwijspraktijk en door persoonlijke betrokkenheid en expertise t.a.v. de onderwijskundige onderwerpen en de beleidsagenda geeft zij blijk van goed onderwijskundig leiderschap.

We stellen een aantal aandachtspunten vast. Eerste aandachtspunt is het vastleggen van beleid, verbeter- en borgingsactiviteiten en gewenste effecten. Vervolgens het faciliteren van de uitvoering van de geplande kwaliteitsactiviteiten. Daarna is het nodig regelmatig de voortgang te controleren op een vooraf afgesproken wijze aan de hand van een planningsdocument.

Verbinding kwaliteitszorg met visie

Het auditteam heeft deze indicator beoordeeld in termen van 'het glas is halfvol'. De teamleider heeft de visie op het onderwijsleerproces, pedagogisch handelen en leerlingenzorg vastgelegd in een nieuw schoolplan. Daarbij is er sprake van een duidelijke relatie tussen de visie en de inrichting van het onderwijs. De school is op weg naar nieuw planmatig beleid. Daarbij zijn de concrete keuzes binnen de kwaliteitszorg, de verbeteractiviteiten en de inzet van instrumenten voor de zelfevaluatie weer aantoonbaar gerelateerd aan de in het schoolplan geformuleerde visie. De school beschikt niet over een actueel volledig schoolplan. Het schoolplan is deels vastgesteld, maar dit is niet bekend bij de meerderheid van het team. De vierjaarlijkse ontwikkelagenda moet nog uitgewerkt worden in afstemming met de stafmedewerker kwaliteit. Het risico dat hierdoor ontstaat is dat het korte en lange termijn beleid niet goed op elkaar aansluiten en dat de kwaliteitszorg opnieuw geen onderdeel uitmaakt van het totale schoolbeleid.

Professionele schoolcultuur

De school kenmerkt zich door een professionele schoolcultuur. Op Het Dok werkt een bevlogen en stabiel team, dat zich verantwoordelijk voelt voor en betrokken bij het geheel. Men is zich bewust van de sterke en zwakkere kanten van de organisatie. De taken en verantwoordelijkheden van ieder zijn duidelijk. Er zijn diverse overlegmomenten ter reflectie op inhoudelijke en organisatorische zaken. Er is in voldoende mate draagvlak voor het beleid; voor de gemaakte afspraken over de kwaliteit van onderwijs; over de werkwijze en over de gewenste opbrengsten. Om te kunnen spreken van effectieve interne communicatie dient de teamleider goed oog te (blijven) houden voor de draaglast van de individuele teamleden en het team als geheel. Aandachtspunt voor de school is de mate waarin teamleden, teamleider en CvB op constructieve wijze feedback geven aan en ontvangen van elkaar, inclusief het elkaar aanspreken op het nakomen van gemaakte afspraken.

Betrokkenheid bij de kwaliteitszorg

De school voorziet in een regelmatige meting van de tevredenheid en de veiligheidsbeleving van de leerlingen, hun ouders en het personeel. Daarmee wordt voorzien in hun betrokkenheid als bron voor het verzamelen van informatie. De actieve betrokkenheid door de schoolleiding van personeel en leerlingen bij de zorg voor kwaliteit is afgenomen. De teamleider is voornemens op korte termijn het jaarplan te presenteren in het team en, zoals eerder al gebruikelijk was in de school, de teamleden weer een belangrijke rol te geven in het planmatig evalueren en bijstellen van beleid. Ook de eerdere inspraak van leerlingen in de kwaliteit van het onderwijs middels de leerlingenraad is in het slop geraakt. De oudergeleding van de MR is niet gevuld. De school voert hierop geen actief beleid. De teamleider realiseert zich dat ze er in haar voortvarendheid en enthousiasme voor moet waken het team tijdig en volledig mee te nemen in de ontwikkelingen. Zo is het schoolplan inmiddels vastgesteld maar zowel door teamleider als MR niet gedeeld met de CvB en het team.

Bijlage 1: onderzoeksopzet en herkomst van gebruikte informatie

Het auditteam heeft bij de audit alle kwaliteitsaspecten onderzocht. De beoordeling van de opbrengsten is buiten beschouwing gebleven, omdat (landelijke) normen (nog) ontbreken.

Het onderzoek is gebaseerd op:

- onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die al bij het bevoegd gezag aanwezig waren, waaronder het schoolplan en de schoolgids.
- analyse van documenten die de school voorafgaand aan en tijdens het onderzoek aan het auditteam heeft aangereikt.
- onderzoek op locatie, waarbij
 - o schooldocumenten zijn bestudeerd.
 - o leerlingendossiers en documenten voor de handelingsplanning zijn bestudeerd.
 - o de onderwijspraktijk is geobserveerd in acht groepen.
 - o gesprekken zijn gevoerd met de schoolleiding, de leden van de CvB, teamleden, de veiligheidscoördinator, de stagecoördinator, een medewerker van de behandelgroep en leerlingen.

Bijlage 2: Beslisregels bij het bepalen van het toezichtarrangement

Voor de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs op een school, hanteert het auditteam de beslisregels die door de Inspectie van het Onderwijs zijn opgesteld. Hieruit volgt een toezichtarrangement.

Leerlingenzorg	Onderwijsleerproces	Kwaliteitszorg	Toezichtarrangement
normindicatoren*: 2.1, 2.2, 2.3, 2.4	normindicatoren*: 3.1, 3.3, 4.2, 5.2, 6.1, 6.2, 6.3 en 7.5	normindicator*: 8.2	
3 of meer voldoende	6 of meer voldoende	niet betrekken bij bepalen toezichtarrangement	BASIS
3 of meer voldoende	5 of minder voldoende	niet betrekken bij bepalen toezichtarrangement	ZWAK
1 of 2 voldoende	6 of meer voldoende	voldoende	BASIS
1 of 2 voldoende	6 of meer voldoende	onvoldoende	ZWAK
1 of 2 voldoende	5 of minder voldoende	voldoende	ZWAK
1 of 2 voldoende	5 of minder voldoende	onvoldoende	ZEER ZWAK
0 voldoende	6 of meer voldoende	voldoende	ZWAK
0 voldoende	6 of meer voldoende	onvoldoende	ZEER ZWAK
0 voldoende	5 of minder voldoende	niet betrekken bij bepalen toezichtarrangement	ZEER ZWAK